

La bufeta

(ALDC, VI, 1429. La *bufeta*)

Es refereix a l'òrgan muscular membranós del porc, en el qual es disposa l'orina segregada pels ronyons'. Per a més informació, veg. *PALDC*, I, 55.

Bufa, tot i que no es documenta fins a principis del s. XIX, hem de pensar, per la seva notable extensió i per ser el primitiu de *bufeta* (s. XVII), que s'ha de remuntar a segles enrere; també el trobem en el cast. de la Bureba, en comptes del comú *vejiga* (Veny, 1986 a: 66). Es tracta d'un postverbal de *bufar*, procedent de l'onomatopeia *BUFF-*. Esporàdicament pot rebre un complement: *bufa del pix* 1 (*pix*, deverbal de *pixar*, d'origen onomatopeic). Notem, a més, els der. *bufaldella* 95, *bufaldena* 86, *bufarella* 91 i el compost *pambufa* 7 (pron. [pəmb'ɔfə]), del Capcir.

Veixiga (s. XIII), del llat. vg. *VESSICA* (cl. *VESICA*), presenta les var. fonètiques *vixiga* 189, per assimilació vocàlica, *v[u]ixiga* 93 i *v[uj]xiga* 87, 94, 102, amb [u] potser per atracció de *b[u]fa*.

Bossa 126 deriva del llat. *BŪRSA* 'saquet' (var. *bossa dels orins* 105) i ha rebut la competència del cast.

bolsa 163, 171 (var. *bolsa del pixum* 185, aquest, der. de *pix* o de *pixar* amb el suf. pejoratiu *-um*, com *femellum*). *Botonera* 106 coincideix amb el benasquès, on vol dir 'escrot' (i en val. 'òrgans sexuals masculins') i que a Estanya, per metonímia, ha passat a 'bufeta'. *Porquera* 187, der. de *porc* (< *PŌRCUS*), al·ludeix a la veixiga com a dipòsit de l'orina (cf. "*orines*. Meados, *excremento* líquido que se descarga de la vejiga del animal", Terreros, 1787).

Quant a la distribució areal, les isoglosses coincideixen *grosso modo* amb les de la bufeta humana (cf. *PALDC*, I, mapa 55), amb la diferència que aquesta es complementa sovint amb determinants (*de l'orina*, *de l'ori*, *del pix*, *del pixum*). Diacrònicament, el primer estrat degué ser *veixiga* reemplaçat territorialment pels expressius *bufa* i *bufeta*.

Són mots normatius *veixiga*, *bufa*, *bufeta*, des del *DOrt*, 1917.

